

„**Ötven huszár volt akkor a szabadság**”

Szüret Ozorán

Megejtően szép dunántúli táj. Szelíd ívelésű déli lejtőin kárminvörösrre pirosodnak a szőlőlevelek, mézesre érnek a fürtök. Pesthez közel, Zsámbék mellett találtak rá és vették birtokukba a felvevőgépek, hogy két hét alatt díszletként megörökítsék színeit.

Ennek a falunak, ennek a gyönyörű környéknek a felfedezése egy mű újrafelfedezésével párosult. Az ötvenes évek elején. 1848 centenáriumának sokáig lobogó hangulatában készült a dráma, *Illyés Gyula Ozorai példája*, amelyet most *Kardos Ferenc* rendezésében alkalmaznak televízióra.

Az öreg temető szűk útján, a benőtt sírok, régi sírkövek között csak annyi az út, hogy két ember elférjen egymás mellett. Így azután hosszan kígyózik a temetői menet, amely annak a férfinak holttestét, négy vállon emelt tetemét kíséri a présház felé, ahonnan karót kapva kezébe, elindult, hogy vezesse az ozoraiak maroknyi csapatát.

Egészében véve mégsem szomorú történet ez, mert bizonyítani tudja, hogy a nép nagyszerű tettekre képes, ha jól látja a maga igazát.

Illyés Gyula, aki *Siklós Olgával* a forgatókönyvet is írta, egyszerűbbé, anekdotikusabbá, játékosabbá tette a történetet.

Milyen példái is adtak az ozoraiak? Nemcsak a nagyszerű tetteiket, hanem a furfangját, a paraszti leleményét!

Amikor a magyar szabadságharc leverésére érkezett császári csapatok a békés szüretelők üstjeinek tüzet tábori főzőhelynek, mozsárgyúik durrogását harci zajnak, énekes körmenetüket hadmozdulatoknak vélik, azt mondja Börcsök József — *Bessenyei Ferenc* egykori szerepében most *Cserhalmi György* —: „... azok leszünk, aminek hisznek, katonák...”

És füstölnek, vonulnak, szüretelnek tovább az ellenség megtévesztésére.

De ha úgy hozza a sora, ha a haza érdeke úgy kívánja, fegyverrel is elindulnak...

„... ötven huszár volt akkor a szabadság ennyi volt itt a nemzet, a magyar és szemben, hozván a császár parancsát tízezer fő tizenkét ágyúval...”

A messzehangzó népdalok — *Mártha István* főiskolai hallgató zenéje, ozorai, iregpusztai, iregszemcsei gyűjtés — idevonzzák a bámszokódókat. Annál is inkább, mert, mint akkor Ozorán, itt is szüret idő van.

A rendező számított az érdeklődő nézőkre — és szerepet osztott rájuk! A hivatásos statiszták helyett közülük válogatta ki az ozorai szüretelő népet. Ugyanakkor, ha nincs egyéb dolguk, a jelenetek mai nézőivé válnak. Így, mint egy keretjáték, az Ozorai példa szabadtéri előadását a helybeliek nézelődése övezi.

A „színpadi” jeleneteket ezenkívül három amatőr együttes táncai választják el egymástól. Ők valóságos, élő függönyként szerepelnek, egyszer-egyszer még a szereplők is közülük bukkannak elő.

Az operatőr, *Halász Mihály* kamerája válogat aztán az egészen közeli, egy emberarcra komponált, vagy akár egy egész szőlőhegyet átfogó képek között.

A domboldalon tájba simuló présház.

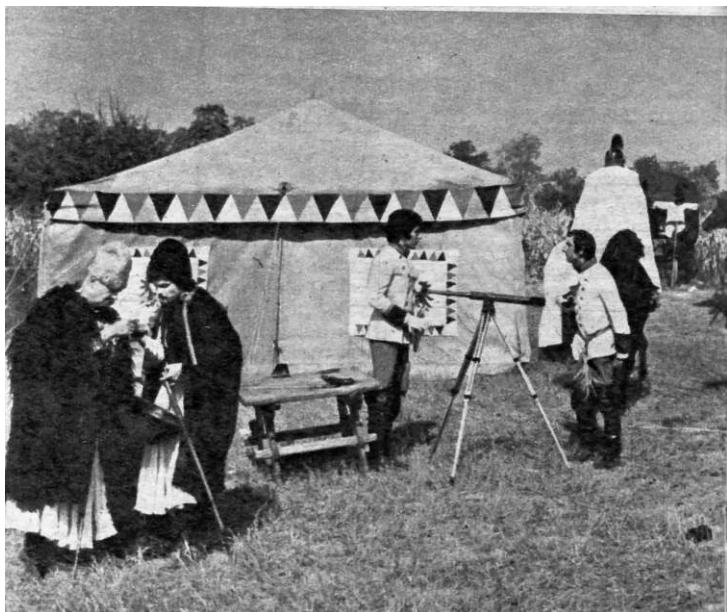
Csak a belsején látszik, hogy díszletnek építették, meg abból, hogy nem bújik a hegy lábához, pincesorba, hanem magányosan, fennben billenti nádtetejét, mintha büszke lenne rá.

Éppúgy, ahogyan Illyés műve vállalja színpadi eredetét, színmű voltát, amelyet most, az 1973-as esztendő varázslatosan szép vénasszonyok nyarán, szüretkor, egy kis dunántúli falu népének okulására — később meg több millió tévézőnek — eljátszottak.

Torday Aliz

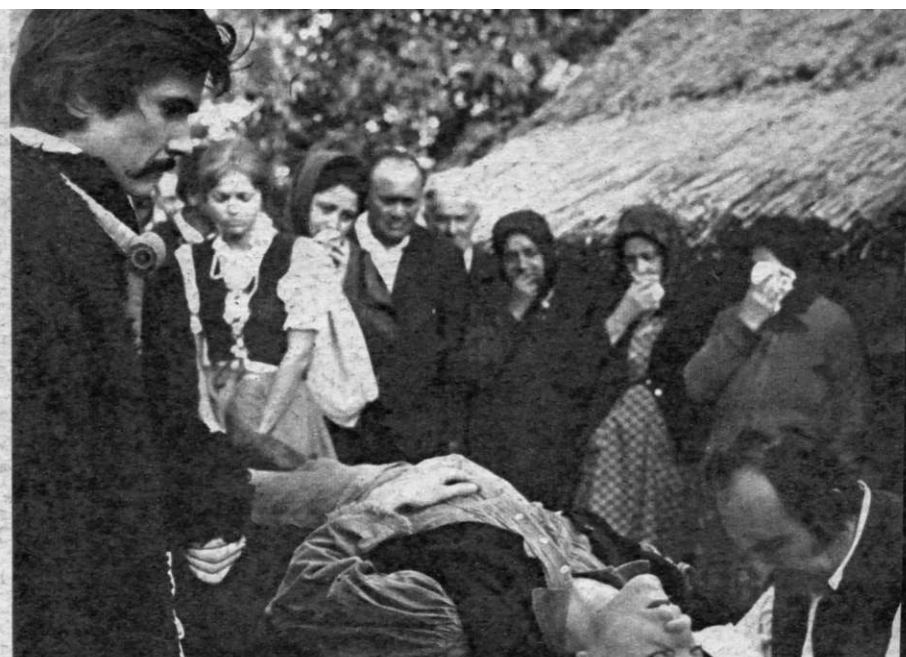
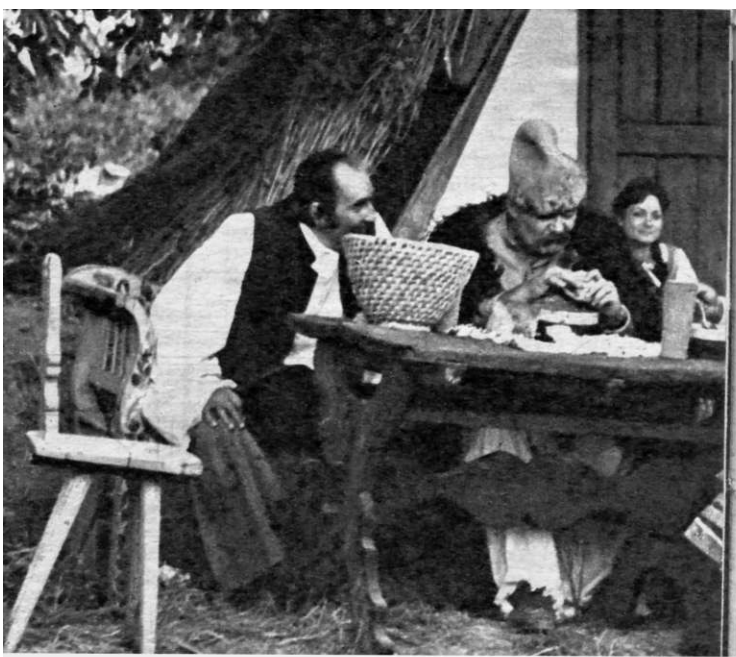
Tengöliné és Rozika — Majczen Mária és (Mészáros Ági régi szerepében) Szerencsi Éva

Az osztrákok táborában

(Sergő András felvételei)

A présház tövében — Raksányi Gellért, Mádi Szabó Gábor, Oszter Sándor és Gór Nagy Mária

Szüret Ozorán — Koncz Gábor, Piros Ildikó

Sándort siratják — Oszter Sándor, Szacsavay László és Raksányi Gellért